(1972±29) (FTMC–AF29–17) ir plotas 9 (5 sluoksnis, dugnas) – 48 m. pr. Kr. – 110 m. po Kr. (1999±28) (FTMC–AF29–18).

Kultūrinis sluoksnis ir įgilintos struktūros sietinos su šioje teritorijoje buvusia neįtvirtinta gyvenviete, ^{14}C datuojama I a. pr. Kr. – III a. po Kr.

Vilūnai Unenclosed Settlement and Village Site

In 2020, an excavation was conducted at Vilūnai Unenclosed Settlement, in order to excavate the settlement's archaeological layer and structures at those GIPL construction site locations where their destruction is threatened. A total of 417 m² (areas 1–11 and test pits 1–22) was excavated. During the investigation, the mechanical removal of the surface layer in area 12 (a 128 m long utility trench) was monitored and objects 27(A–H)–30 were excavated as well as sunken structures discovered during earlier field surveys.

The archaeological layer of the former village site (Fig. 1) and sunken objects: a log-lined well (Fig. 2), hearths, two posthole concentrations, and pits with no determined purpose were discovered in the NE part of the investigated territory and excavated. The archaeological layer and the objects yielded sherds of thrown and partly thrown household pottery, flint flakes, and animal bones. Based on the performed ^{14}C tests, the village site dates to the late 13th – early 17th centuries.

The unenclosed settlement's archaeological layer, which had survived in ditches (Figs. 5, 6) and its sunken objects: hearths and pits with no determined purpose (Fig. 3), was discovered in the SW part of the investigated territory and excavated. These contained sherds of hand built pottery (brushed pottery predominating) (Figs. 4, 7, 8), flint flakes, iron and stone finds (Fig. 9), and animal bones. Based on the performed ^{14}C tests, the unenclosed settlement dates to the 1st century BC – 3rd century AD.

Jurgis Sadauskas,
Simonas Sprindys

Kalvalių piliakalnio papėdės gyvenvietė

2020–2021 m. Šilalės rajone vyko valstybinės reikšmės rajoninio kelio 1407 Upyna–Pagrybis–Kaltinėnai kapitalinis remontas. 397 m ilgio remontuojamo kelio atkarpa yra apie 2–5 m atstumu į R nuo saugomos Kalvalių piliakalnio su priešpiliu ir gyvenviete (UK 23911) teritorijos (Šilalės r., Upynos sen.) R ribos ir ribojasi su ja per visą teritorijos R ribos ilgį.

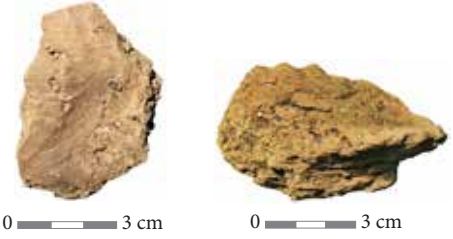
Kalvalių piliakalnis, kitaip vadinamas Požerės ar Miegės kalnu, įrengtas į V nuo kelio Kaltinėnai–Upyna. Piliakalnio aikštelė trikampė, pailga Š–P kryptimi, 50 m ilgio, 34 m pločio. Aikštelės Š gale supiltas 2 m aukščio, 16 m ilgio pylimas. P aikštelės krašte supiltas 0,8 m aukščio, 7 m ilgio pylimas. Piliakalnio šlaitai statūs, 6–10 m aukščio. Į P ir Š nuo piliakalnio yra apie 1 ha ploto papėdės gyvenvietė. Piliakalnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 9 šurfai (9 m² plotas). Šurfuose 2–5 nuo 0,6–1,2 m gylio aptiktas 15–70 cm storio vertingo kultūrinio sluoksnio požymių turintis grunto horizontas (1 pav.), siejamas su piliakalnio ir jo papėdės gyvenvietės eksploatacija ir datuojamas I tūkst.–II tūkst. pradžia. Šurfe 5 minėtame sluoksnyje aptikta viena lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė ir du trikampio skerspjūvio molio tinko gabalai (2 pav.). Manoma, jog jis suformuotas molį įspaudžiant tarp lygiagrečiai sudėtų rąstų. Radiniai perduoti ŠSM.

1 pav. Šurfe 5 0,6–1,1 m gylyje aptiktas papėdės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. J. Sadausko nuotr.

Fig. 1. The settlement cultural layer discovered at a depth of 0.6–1.1 m in test pit 5 at the foot of the hillfort.

2 pav. Archeologiniai radiniai – lipdytos keramikos dirbinio šukė ir molio tinkas. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 2. Archaeological finds: a sherd of hand built pottery and clay daub.

Šurfuose 2–4 piliakalnio laikotarpio radinių neaptikta, tačiau apatinis grunto horizontas, remiantis stratigrafiniu išsidėstymu ir šurfe 5 aptiktais radiniais, gali būti siejamas su I tūkst. – II tūkst. pradžioje piliakalnyje ir jo papėdės gyvenvietėje vykdyta ūkine veikla.

Šurfuose 1, 6–9 archeologinę vertę turinčio kultūrinio sluoksnio nefiksuota, neaptikta ir pavienių radinių. Čia tirti tik dirvožemio ir XX a. datuojami grunto sluoksniai. Įžemis – molis – tyrimų metu pasiektas 0,3–1,6 m gylyje.

The Settlement at the foot of the Kalvaliai Hillfort

In 2020, 9 test pits (9 m^2) were excavated in the settlement at the foot of Kalvaliai Hillfort (Šilalė District, West Lithuania). This settlement's cultural layer, which dates to the 1st – early 2 millennium, was discovered in some of the test pits (Fig. 1). The layer contained a sherd of hand-built pottery with a smooth surface and two pieces of clay daub (Fig. 2).

Eglė Šatavičė, Egidijus Šatavičius

Grikapėdžio senovės gyvenvietė

Grikapėdžio senovės gyvenvietė (Birštono sav., Birštono sen.) įkurta Verknės žemupio kairiajame kranto vingyje ant antros ir iš dalies pirmos viršsalpinės terasos. Antros viršsalpinės terasos paviršius nežymiai nuolaidėja ŠV ir ŠR kryptimi upės link. ŠV pusėje vietovės paviršius staigiau nuolaidėja daugiau nei 4 m, pažemėdamas iki pirmos viršsalpinės terasos ir salpos lygio, o ŠR ir PV pakraščiai užsibaigia statokais buvusių pakrančių skardžiais su senvagėmis, puslankiu įsigraužusiomis į terasos šonus. Taigi, kadaise gyvenvietė egzistavo savotiškame eroziniame kyšulyje kiek išplatėjusiu galu, giliai įsiterpusiame į Verknės slėnį (1 pav.). Vietovės paviršius gyvenvietės ribose yra smėlingas, PR pusėje pereina į molingą aukštesnio lygio terasinę lygumą, o ŠV baigiasi pažliugusia smėlinga–žvyringa salpa (2 pav.).

Gyvenvietė kaip radimvietė žinoma maždaug nuo 1990 m., kai ardomame smėlingame paviršiuje rasta pavienių titnago ir keramikos radinių. Gyvenvietės teritorija XX a. 8 dešimtmetyje stipriai sužalota tiesiant senąjį dujotiekį bei vėliau nuolat mineralizuojant šios trasos paviršių. Nemaža dalis gyvenvietės jau nuplauta